TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MÄKELÄ

TOVERI

(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovärsyllä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomennetaan vapaasti.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

TILAUSHINNAT

Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50

Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.

TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.
AUG. NIKULA, Manager.

Työväenluokan yhteistunne

Työväenliike, joka yhteiskunnallisiin oloihin vaikuttaa työväen järjestöjen kautta, perustuu työväen luokan yhteistuntoon, solidarisuuteen. Yhteistunto ja yksimielisyys on se kantava aate, josta se saa voimaa ja tehdäkseen itsensä huomatuksi myöskin vaikeimpina aikoina. Henkilöstä, joka ei työväenliikkeestä ole selvillä, saattaa tämä yhteistunne tuntua omituiselta, — joskus lapselliseltakin, mutta siitä huolimatta on se työväenliikkeen laki ja evankeliumi.

Mitä kehittyneempi ja täydellisempi yhteistunto on yksilössä, sitä paremmat ja voimakkaammat yhteiset **järjestöt**. Ei se riitä, että yksilö kuuluu järjestöön. Hänen täytyy myöskin tietää **minkätähden hän siihen kuuluu.** Oikea yhteistunto ei ilmene tilapäisessä innostuksessa, joka vaistomaisesti panee joukot liikkeelle, vaan se **kasvaa** luonteeseen ja kestää myöskin vaikeimpina aikoina. Lopulta se antaa aivan erikoisen leiman koko yksilön olemukselle, muodostaen hänestä edesvastuunalaisen yksilön joukkotoiminnassa. Tämä edesvastuun tunne ja huolto, joka kohdistuu häneen itseensä ja sen kautta koko työväenluokkaan, velvoittaa häntä kuulumaan työväen järjestöön. Ammatillisen, poliitillisen ja osuustoiminnallisen liikkeen kautta pyrkii hän lujittamaan taloudellista asemaansa heikkona yksilönä yhteiskunnassa.

Mutta työväenliike ei ole asettanut ainoaksi päämääräkseen näitä aineellisia saavutuksia. Että ne näyttävät olevan etualalla, johtuu siitä, että työväki on aina ollut perin kurjassa taloudellisessa asemassa. Ja kun otetaan huomioon, että taloudellinen hyvinvointi on ainoa henkisen edistyksen edellytys, niin ymmärretään mistä johtuvat ne taloudelliset vaatimukset, joita työväenliike puoltaa. Sillä onhan selvää, että lyhennetty työpäivä ja korotettu palkka tuovat aina mukanaan myöskin henkistä pääomaa työväelle. Kaiken tämän saa aikaan työväenluokan yhteistunto, murtumaton, epäilyksistä vapaa luokkatietoisuus, joka täten valmistaa tuloksia, jotka ovat pysyväisiä kaikkina aikoina. — Kansan Lehdessä Kuulix.

Kuinkahan se sellainen vetelisi?

Grays Harborin tukkiparoonit ovat lainanneet erään porvariston tavallisesti käyttämän variksenpelättimen, koettaessaan saada työläisensä takasin työhön entisillä ehdoilla. Koettaa selittää, että töihin otetaan vain amerikalaisia, ei näet ole mitään muuta kuin silkkaa petosta. Sikäläiset tukkiparoonit, joiden pitäisi olla tiilenpäitä lukemassa, sovitukseksi varkain valtaamistaan metsistä, eivät välitä onko työläinen amerikalainen tai kiinalainen, tai vaikkapa apina, kunhan ei sillä vain olisi mitään vaatimuksia. Jos herrat olisivat sanoneet ajatuksensa suoraan, niin olisivat he selittäneet asettavansa töihin vain sellaista työvoimaa, joka alistuu orjallisimpiin oloihin, eikä koskaan käytä omia aivojaan.

Tuskin sentään amerikalainenkaan työväestö, niin alistuvaista ja luokkaetujaan käsittämätöntä kuin se onkin, antaa vetää itseään nenästä ja pelotella pois lakkorintamasta sillä että heidät nyt on muka asetettu etualalle.

Valitettavasti antautuu amerikalainen työväestö liiankin usein herrojen ansoihin ja taistelemaan toisiin kansallisuuksiin kuuluvia työläisiä vastaan, kun sille selitetään miten amerikalaisuus sentään on tavattoman suuri hyve. Tämä riistäjien tarkottama amerikalaisuus ei ole mitään muuta, kuin mitä tahdottominta alistuvaisuutta. Sen alainen työväestö olisi täydellisessä orjan asemassa, vielä täydellisemmässä kuin nykyisin, jos työväestön elämä yleensä sellaisen vallitessa ollenkaan on mahdollista.

Tukkiparoonien suunnitelma on tällainen: Koetetaan saada työhön sellaista tietämätöntä joukkoa, joka uskoo amerikalaisuuden merkitsevän herrojen tahdottomaksi orjaksi alistumista kaikissa tapauksissa; että jokainen työläinen joka vaatii jotakin muuta kuin mitä herrat suvaitsevat antaa, on valtakunnan vihollisten kannattaja ja olisi ulkomaalaisena ajettava pois maasta. Sellaista työväestöä koetetaan saada ostamaan tukkiparooneilta niitä raiskattuja metsämaita, joista herrat eivät ole hallitukselle maksaneet yhtään senttiä, mutta joista on otettu metsistä satoja miljoonia ja maistakin vielä pakkohinta.

Herrat laskevat siten, että kun mies saadaan kiinnitetyksi turpeeseen, saadaan muodostetuksi sellainen maaorjalauma, joka ei millään tavalla voi päästä siirtymään pois paikkakunnalta, eikä millään tavalla saa sen vertaa omaisuutta, että voisi seistä lakossa yhtään kuukautta. Edelleen tahdotaan näistä maaorjista tehdä "omistajia", joilla ei muka ole mitään yhteyttä palkkatyöläisten kanssa. Sellaisten selitetään myyvän työvoimaansa vain tilapäisesti ja "omaavan yhteisiä etuja" tukkiparoonienkin kanssa, kuten meidän syndikalistiset veljemmekin selittävät.

Että sellainen suunnitelma on tuomittu vararikkoon ennen kuin se pääsee kunnolleen alkuunkaan, on selvä juttu. Joitakin voidaan narrata sitomaan itsensä metsiin, mutta niistä tuskin on toivoa saada kylliksi työvoimaa metsäkämpille.

Joitakin lakkolaisia mahdollisesti pelotetaan takasin töihin näilläkin tempuilla. Toisaalla uhataan työnsululla ja toisaalla työnannin kieltämisellä, ellei kokonaan heittäydy herrojen armoille ja sitoudu maksamaan heille maan vuokrana vielä nekin muutamat sentit vuosittain, mitkä mahdollisesti nälkävyötään kiristämällä voi vatsaltaan varastaa. Asemastaan vähänkään selvillä oleva työväestö ei anna narrata itseään, sillä se tietää liiankin hyvin, että silloin kun lakko taas on ohitse, eivät herrat katso kansallisuusrajoihin, vaan ottavat miehiä sikäli kuin saavat, kunhan vain markkinat nielevät puutavaraa. Ja kun ne eivät sitä niele, niin kuuliaisinkin "amerikalainen" jätetään maalleen — edellyttäen että entiset säästöt riittävät korkojen ja maksusitoumuksien suorittamiseen. Mutta milloin ne jäävät täyttämättä, ajetaan pois kuin koira huoneesta, niin kuuliainen orja kuin lienee ollutkin.

Sellainen on riistäjien ohjelma.

MAILMANKATSOMUKSIA

TAAS SAI SUOMI PELASTAJAN.

Joku Bostonissa asuva lakimies J. A. Anderson on meille julkastavaksi lähettänyt suunnitelmansa Suomen vapauden hyväksi. Kysymys ei ole vähemmästä kuin toisten valtakuntien — ensi kädessä Pohjois-Amerikan Yhdysvaltojen — tunnustuksen hankkimisesta Suomen itsenäisyydelle.

Sellainen toisten valtojen tunnustus kuuluu olevan melko tärkeä asia. Anderson selittää sen helposti ymmärrettävällä vertauksella: "Virallinen tunnustus valtiolle merkitsee samaa kuin liikkeelle, että pankki tunnustaa sen nimen oikeaksi ja luotettavaksi."

Amerikan suomalaisten pitäisi siis "yksilöllisesti ja myöskin yhteispyrintöjemme kautta ja niitten valtiopuolueitten kautta, joinin kuulumme, koettaa vaikuttaa täällä, että Yhdysvaltain hallitus virallisesti tunnustaa Suomen itsenäisyyden." Tämä tapahtuisi sillä tavalla, että "me kaikki lähetämme:

1. Yksilönä kirjeen Yhdysvaltain presidentille.

2. Keräämme joukko-adressin ja lähetämme sen joko postin tahi lähetystön kautta Washingtoniin.

3. Eri yhdistysten päätökset lähetämme erityisesti.

4. Saamme valtiopuolueet, joihin kuulumme, tunnustamaan Suomen itsenäisyyden, ja niiden päätökset lähetämme hallitukselle."

Omasta puolestaan kertoo Anderson tuollaisen kirjeen jo lähettäneensä, vieläpä saaneensa siihen vastauksenkin, jossa "valtio-osasto presidentin määräyksestä tunnustaa kirjeen saapuneen perille" — ei muuta. Mutta Andersonille se merkitsee paljon. "Presidentti on pitänyt kirjeen siksi tärkeänä," hän selittää meille diplomatiaan vähemmän perehtyneille, "että on lähettänyt sen valtio-osastolle vastattavaksi, sen sijaan että olisi oman yksityissihteerinsä käskenyt sen vastata."

Jaa-ah, pojat, että siis suomalainen lakimies Anderson on valtioviraston välityksellä keskusteluissa Yhdysvaltojen presidentin kanssa Suomen itsenäisyyden tunnustamisesta. Ja kun kerran toinen keskustelijoista on tärkeä henkilö, niin ei suinkaan silloin se toinenkaan ole "paljasta sinua."

Meidän jalossa siirtokansassa näyttää olevan sitä korkeampaa diplomatiaa enemmän kuin kunnolla nahkaan mahtuu. Ulos vaan pakkaa pursuamaan. Tuskin on Aaltosen Frankin diplomaattinen pannurieska ehtinyt kunnolleen jäähtyä, kun jo tarjotaan toista yhä herkullisempaa.

Mielestämme olisi kuitenkin viisaampaa hallita sisuksissamme asuvaa diplomaatista kutkaa, kunnes Suomessa olevat toverimme ilmottavat tarvitsevansa apuamme ja pyytävät sitä sekä takitilaan selittävät, minkälaisiin toimenpiteihin he toivovat meidän ryhtyvän. Umpimähkään menetellen meidän touhumme, niin hyvässä tarkotuksessa kuin täällä olemmekin hosuvinamme, saattaa helposti koitua heidän asialleen vahingoksi.

Esimerkiksi nyt tämä itsenäisyyden tunnustamisen löyhötys. Meidän käsittääksemme Suomen itsenäisyyden jyrkimmillä vaatijoilla, sosialisteilla, ei tähän asti ole (muuten kuin uutistoimistojen harhaanjohtavissa sähkösanomissa) ollut kysymyksessä Suomen erottaminen Venäjästä ulkomaapolitiikan suhteen jolloin toisten valtojen tunnustus olisi välttämätön. Jos me nyt rupeaisimme sellaiselle hankkeelle puuhaamaan ulkomaiden kannatusta, antaisimme sillä vain uutta vettä myllyyn Suomen sisäisenkin itsenäisyyden vaarallisimmalle viholliselle, Venäjän taantumukselle.

Sitäpaitsi voimme vallan hyvin arvata, että Yhdysvaltain ja sen presidentin todelliset isännät, suurkapitalistit, eivät olienkaan sucsi minkäänlaista itsenäisyyttä maalle, jonka eduskunnassa on sosialistinen enemmistö ehkäisemässä kapitalismin täydellistä riistovapautta.

Homma on siis sellainen, jonka onnistumisesta ei ole mitään toiveita, ja jos se sittenkin vastoin odotustamme onnistuisi, olisi ehkä surmanisku kaikille Suomen vapautumispyrinnöille. - - -

"SE ON SUURENMOISTA."

Suomen kirjaltajain lakon ajalla kirjotti nimim Johannes Hels. Työmiehessä:

Pari päivää sitten olin tilaisuudessa kuulemaan englantilaisen sanomalehtimiehen arvostelun Suomen kirjatyöntekijäin lakosta. Hän sanoi: "Porvarilehdet eivät ilmesty, mutta työväen lehti Työmies yksin tulee!

"Se on suurenmoista!"

Suomalaisen silmissä tämä ei nyt ole aivan niin suurenmoista. Mutta mukavaa se on. Oikein kutkuttaa.

Ajan ratas on kääntänyt voimapyörän ihan toisapäin. Olipa kerran aika, jolloin Helsingin porvarilehdet kiekuivat kuin kukot aamuvuorillaan. Työmies oli silloin henkihieverissä. Herrat kielsivät siltä paperin. Sähkövirta napattiin poikki ja Työmiehen painatusvoimana täytyi käyttää miesvoimaa!

Ajat muuttuvat!

Porvarilehdillä on kyllä paperia. Sähköjohdot ovat myös heillä kunnossa ja sähköä on muutenkin tavallista tuntuvammin. Sitä on oikein ilmassa.

Mutta lehdet eivät vaan ilmesty!

Eikö heillä sitten ole rahaa?

On kyllä! Mikä siinä sitten on syynä? Se on periaate. Herrat koettavat nyt olla ilman lehtien jakamia tietoja, kuin antavat kirjatyöläisilleen elämiseen tarvittavat välttämättömimmät menot rahapalkkaa nostamalla.

Erään tärkeän huomion on tämän lakon aikana saanut yhteiskunta tehdä. Maailma ei näy laisinkaan välttämättömästi tarvitsevan porvarilehtiä. Vieläpä tuntuu siltä, kuin kaikkinainen nalkuttaminen olisi häviämässä. Kaikki koneensa, kamppeensa ja käyttöarvoiset kirjapainotarpeensa voivat porvarilehtien kirjapainot ja kustannusliikkeet myydä huutokaupalla työväen järjestöjen vastaaville laitoksille. Siten on koko kysymys ratkastu. Kirjatyöläiset pääsevät samalla sovitteluihin sellaisten johtokuntien kanssa, että pian on lakko saatu loppumaan. Se on suurenmoista!

Kepeät mullat porvarilehtien tomuille! - - -

ROHKASEVIA OIREITA.

Milwaukee Leaderissä kirjotetaan: Westminster Gazette ja Toronto Globe eivät hyväksy brittiläisen valtaluokan kantaa Arthur Hendersonin ja työväenjärjestöjen suhtautumisessa Tukholman neuvottelukokoukseen.

Edellinen lausuu: "Kaikkien maiden hallitsevain luokkien täytyy, miellyttipä se niitä taikka ei, ottaa huomioonsa, että työväestö vaatii sananvaltaa kansainvälisessä politikassa, joka vaatimus on saanut voimakkaan tuen Venäjän vallankumouksesta, ja joka tulee paisumaan yhä uhkaavammaksi, jos hallitukset osottavat sitä vastustavansa."

Canadalainen lehti siihen lisää: "Se salaperäisyys, jolla sotaa koskevat tosiasiat tähän saakka on peitelty brittiläiseltä kansanvallalta, ei enää tyydytä. Yhä ankarammin vaaditaan nähtäville selvä ja varma kartta siitä tiestä, mitä myöten liittoutuneet kansakunnat aikovat kulkea rauhaa kohden."

Rohkasevaa on nähdä sekä emämaassa että Canadassa olevain suurten lehtien tunnustavan, kuinka järkevätä on kaikkien sotivain kansallisuuksien työläisten kokoontua neuvottelukokoukseen rauhan ehdoista ja rauhan mahdollisuudesta.

Varsin valitettavata kuitenkin on, että muutamien sotivien kansojen itsevaltiaat valtaluokat vastustavat tuota neuvottelukokousta. Sillä tuosta vastustamisesta on vaikea tehdä muuta johtopääöstä kuin että nuo vastustavat hallitukset tavottelevat maailmanvaltiutta, ja että ne sentähden pelkäävät tuon neuvottelukokouksen ehkä johtavan rauhaan. Niiden vastarinta ei todista hyvää niiden vaikuttimista.

- - -

PALJON PERILLISIÄ

näyttää ilmestyvän Saksan leikkikaluteollisuudelle. Liittolaismaissa siitä tarkotettiin saada sodassa raajarikoiksi joutuneille oikein sopiva elinkeino. Englannissa ja Ranskassa lienee tämä teollisuus jo ehtinyt kehittyä varsin laajaksi, ja Sveitsi on myös tuntuvasti lisännyt tällä alalla ennestäänkin suurta teollisuuttaan.

Halpojen leikkikalujen tuotannossa, joka ennen sotaa oli saksalaisten milteipä yksinoikeutena, on nyt Jaappani astunut näyttämölle. Sielläkin on ollut leikkikaluteollisuutta jo ennestään, mutta nyt sodan aikana on sitä lisätty tuhottomasti. Kaikki viittaa siihen, että Jaappani aikoo pitää halpojen leikkikalujen valmistuksen käsissään sodan jäkeenkin. Eikä se ole sille vaikeatakaan, alhaisten palkkojen ja muiden tuotantokustannusten halpuuteen vaikuttavain seikkojen takia. Taitava jaappanilainen leikkikalujen tekijä ei kuulu saavan palkkaa kuin 37 centtiä päivässä, ja työtäsäästäviä koneita pystytään siellä valmistamaan ja käyttämään niinkuin missä hyvänsä muuallakin.

Järjestömme asioita

Puolueen jäsenille

Kunnon toverit:

Tässä joku päivä sitten liittohallituksen oikeusosast. virkailija lausui että hallituksella on miehensä jokaisessa tärkeässä komiteassa sosialistipuolueessa.

Joskin tässä lausunnossa liijotellaan, niin on siinä koko paljon tottakin.

On kyllä ollut tapana laittaa kaikellaisia urkkijoita unioihin ja olisipa ihme jos sosialistipuolue näin kriitillisenä hetkenä olisi vapaa niistä.

Meillä ei ole mitään peitettävää. Meidän toimintamme on avointa. Mutta useasti sattuu, että nämä urkkijat onnistuvat kiihottamaan henkilöitä harkitsemattomiin tekoihin ja varomattomiin lausuntoihin, että sitten voivat heidät vangita ja siten vahingoittaa liikettämme ja pelottaa jäsenistöämme.

Välttyäksemme kaikelta tällaiselta, ehdottaisin että välttää kaikkia epäilyttäviä henkilöitä osastojen toiminnassa. Ennen kuin asetetaan ketään mihinkään tärkeään luottotoimeen, on oltava varmoja että henkilö on luotettava.

Meillä ei ole mitään pelättävää. Meidän valistustyömme on täysin laillista, mutta samalla kertaa emme haluaisi että kukaan jäsenistämme joutuisi keinotekoisten syytösten uhriksi, jota useasti tapahtuu poikkeusaikoina.

Teidän,
Adolph Germer,
Kansallissihteeri.

S. S. JÄRJESTÖN LUENNOITSIJAN SANNA KANNASTON MATKAOHJELMA CALIFORNIASSA

Syyskuulla:

San Francisco 1 ja 3 p.
W. Berkeley 2 p.
Rocklin 4 p.
Tonopah, Nev. 6, 7 ja 8 p.
Goldfield, Nev. 9, 10 ja 11 p.
Reedley, Cal. 13, 14 ja 15 p.
Los Angeles 16, 18 ja 19 p.
San Pedro 17 p.

KERÄYS JOHN MALON HYVÄKSI

Tulot:

S. s. osasto, Stockett, Mont. ..$	5.00
S. s. o., Roslyn, Wash.	2.65
S. s. o., Carneyville, Wyo.	2.00
S. s. o., Wilkeson, Wash.	7.40
Tilu ja Pekkala, Astoria, Ore..	10.40
S. s. o., Carbonado, Wash. ...	5.00
S. s. o., muilan, Ida.....	15.80
S. s. o., Ilwaco, Wash.....	20.60
S. s. o., Hanna, Wyo.	25.45
S. s. o., Sand Coulee, Mont. ...	3.00
S. s. o., Astoria, Ore.	28.70
S. s. o., Fort Bragg, Cal.	8.70
S. s. o., Eureka, Utah.	5.00
S. s. o., Bingham, Utah.	3.50
S. s. o., Enaville, Ida.....	4.00
S. s. o., Raymond, Wash.	7.85
S. s. o., Leadville, Colo.	6.15
S. s. o., Mt. Solo, Wash.	4.00
Wm. Räisänen, Washoe, Mont.	5.75
S. s. o., Northport, Wash. ...	3.00
S. s. o., Tacoma, Wash.	14.23
S. s. o., Fort Bragg, Cal.	4.50
S. s. o., Rock Springs, Wyo. ..	5.30
S. s. o., Butte, Mont.	5.25
S. s. o., Newcastle, Wash. ...	12.63
S. s. o., Tonopah, Nev.	5.10
S. s. o., Hoquiam, Wash., ...	17.40
S. s. o., Rocklin, Cal.	1.55
S. s. o., Superior, Wyo.	7.60
S. s. o., Eureka, Cal.	2.75

Porvarilehtiä katsellessa

Niinkö siinä kävikin?

Sotakiihkoilijamme ensimäisistä, kylyöistä varusteluhulluuden vainiolla alkaa olla nähtävissä jo valmiita hedelmiä, joista eivät edes suurisuisimmat jingoistitkaan näytä pitävän.

Tuntuu kuin tekisi mieli tunnustaa, että varustelutouhussa alettiin väärästä päästä, vaikka siihen aikaan kuin sitä alettiin puuhata, kaikki maalattiin mitä loistavimmilla väreillä. Submariinivaarasta on puhuttu paljon, mutta vielä enemmän niistä "tehokkaista toimenpiteistä", joihin sen torjumiseksi ja "amerikalaisen omaisuuden" suojelemiseksi ryhdyttiin, mutta nyt täytyy jo sellaisenkin kiihkeän imperialistin kuin portlantilainen Morning Oregonian on, tunnustaa, että ensimäiset toimenpiteet submariinivaaran torjumiseksi ovat epäonnistuneet. Lehti lohduttaa itseään sillä, että ne eivät maksaneetkaan kuin — 30,000,000 dollaria! Lehti kirjottaa:

"Laivastoministeri Daniels sallii yleisön saada tietää, että submariinien takaa-ajajalaivoja ei rakenneta tällä kertaa enempää. Takaa-ajajat, niin selitetään, ovat arvokkaita satama- ja rannikkopalveluksessa, mutta hävittäjät ovat tehokkaampia siinäkin tehtävässä ja ne ovat juuri niitä joita submariinit pelkäävät. Laivastoministeri Daniels ilmottaa hyväntahtoisesti myöskin sen mielenkiintoisen uutisen, että hävittäjien lukumäärä tullaan tulevan kahdeksantoista kuukauden kuluessa kaksin- ja kolminkertaistuttamaan.

"Tämän laivastoministerin lyhyen tiedonannon takana lepää ensimäinen suuri häviömme tässä sodassa. Oregonian ei suinkaan ole laivastoministeri Danielsin ihailija, mutta se ei sentään aseta hänen harteilleen koko vastuunalaisuutta niiden 30,000,000 dollarin kuluttamisesta, jonka nämä niinsanotut takaa-ajajat tulivat maksamaan, ja sen yhteydessä menetetystä ajasta. Vuosi sitte se oli kansanomainen ajatus, ja ministerin erikoisalana ovat kansanomaiset ajatukset, asiantuntijain antamia neuvoja vastaan. Mutta poliittiset sanomalehtimiehet, joukkokokoukset ja ruokatavarakauppa-sotaneuvostot eivät voi johtaa sotaa onnelliseen loppuun. Se on asiantuntijain työtä ja asiantuntijat sillä alalla ovat harvinaisia armeijan ja laivaston ulkopuolella.

"On paikallaan katsahtaa siihen tavattomaan kiireeseen, jolla lähdettiin tekemään submariinit vaarattomiksi, keksimällä ajatus rakentaa ja asettaa taistelukuntoon suunnaton määrä näitä takaa-ajajia. Näiden pienten laivojen piti olla rakennettuja puusta ja teräksestä, olla 110 jalkaa pitkiä ja kyllin nopeita voittaakseen vihollisen submariinin milloin hyvänsä se pistää periskooppinsa vedenpinnan yläpuolelle.

"Ajatus saada meri kirjavaksi näistä pienistä aluksista, jotka olisivat nopeita kulussaan ja liikkeissään, helposti ohjattavia ja varustetut tykillä, joka olisi kyllin voimakas särkemään submariinin periskoopin eli tähystelytornin, vaikutti kansanomaiseen mielikuvitukseen. Kokeneet sotalaivojen rakentajat ja taistelukokemuksia omaavat katselivat epäillen koko suunnitelmaa. He näkivät mikä vaikeus olisi esim. tähtäämisessä sellaisen epävakavan pikkualuksen kannelta, joka kelluisi aaltojen harjanteilla, varsinkin kun maali johon pitäisi ampua, milloin se olisi submariinin periskooppi, ei ole suurempi kuin miehen käsivarsi. He eivät voineet käsittää, miten sellaiset alukset voitaisi saada niin nopeakulkuisiksi, että ne voisivat vetää vertoja nykyajan submariineille. He käsittivät niiden rajoitetun höyrynvalmistusmahdollisuuden, sekä miten mahdoton sellaista alusta olisi käyttää ollenkaan meren ollessa hiukankaan aaltoisen.

"Laivastoministeri Daniels huomasi olevansa tekemisissä amatöörien suunnitelmien kanssa. Sivuuttaen kaikki virallisten neuvonantajiensa vastalauseet ja jättäen ottamatta huomioonsa liittolaisvaltojen laivastoviranomaisten antamat neuvot, määrasi hän rakennutettavaksi tämän suuren joukon, 335 submariinien takaa-ajajaa, jotka nyt alkavat tulla palvelukseen. Näistä takaa-ajajista on rakennettu kaksisataa yksityisten rakentimoilla ja 135 hallituksen rakentimoilla.

"Ensimäiset koetellut takaa-ajajat osottautuivat ainakin osittain epäkäytännöllisiksi. Vaikkakin ne ovat maksaneet $90,000—$100,000 kappale, eivät ne ole jaksaneet kehittää läheskään sitä kulkunopeutta, mitä niiltä odotettiin. Ne ovat hitaampia kuin ne submariinit — tai muutamat niistä — joita niiden piti ajaa takaa, ja ne uivat syvemmässä kuin niiden oli määrä uida, joten ne siis ovat torpeedonkin kulkumatkan ulottuvissa. Ja niiden kansi ei ole osottautunut kyllin vahvaksi sellaisen tykin asettamiselle niille, joka tekisi niille mahdolliseksi antautua tykkitaisteluun submariinin kanssa.

"Näistä sangen vakavista puutteellisuuksista huolimatta ovat ne huomatut käytännöllisiksi sisävesillä, ja paikoilla missä vesi on melkein tyyni, tai missä vihollisen submariini ui lähellä veden pintaa, antaen periskooppinsa olla niiden maalitauluna. Vanhanaikaisia submariineja vastaan voisivat nämä takaa-ajajat laivastoviranomaisten mielipiteiden mukaan olla tehokkaita suojelluilla vesillä, joilla ei ole aaltoja, mutta aseiksi Saksan nykyisiä uusia submariineja vastaan ovat ne julistetut olevan kokonaan kelpaamattomia.

"Useitten kansalaistemme unelmana — johon taipuisa laivastoministerimmekin yhtyi — oli nähdä Pohjanmeren kirjavana näitä pieniä amerikalaisia submariinien takaa-ajajia, joilla kaikilla liehuisi Amerikan lippu, kaikkien keulapuolella törröttäisi tykki, liitelisivät yli vesien paljon nopeammin kuin suuret saksalaiset submariinit levittäisivät kauhua ja pelkoa Saksan merenalaisessa laivastossa ja siten tekisivät sille melkein mahdottomaksi pistää periskooppiaan merenpinnan yläpuolelle. Me kaikki toivoimme aikaa, jolloin nämä takaa-ajajamme kirjaimellisesti "puhkasisivat silmät" saksalaisilta submariineilta. Mutta sensijaan me huomaamme käsiimme kokoontuvan päivittäin aina enemmän ja enemmän kelpaamatonta laivastorojua, joka on maksanut Yhdysvalloille noin 30,000,000 dollaria ja josta ei sodankäyntiin nähden ole suurtakaan hyötyä.

"Kun laivastoministeri Daniels on näin suurilla kustannuksilla osottanut submariinien takaa-ajajien kelpaamattomuuden, on hän viimeinkin kääntänyt kuuntelevan korvan laivastoviraston todellisille miehille ja ilmottaa nyt rakennettavan enemmän torpeedolaivojen hävittäjiä, joka on ainoa laji aluksia joka on osottautunut käytännölliseksi submariineja vastaan. Kun submariini kerran kohoaa veden pinnalle, ei se voi paeta torpeedon hävittäjää. Nämä hävittäjälaivat eivät ole mitään uusia keksintöjä enempää Amerikassa kuin muuallakaan, vaan ovat ne koeltetuja ja niiden tohokkuus käytännössä todistettu.

"Onneksi ei tämä ensimäinen erehdys ole maksanut senkään enempää. Ja silläkin on arvonsa. Se on osottanut sekä laivastoministerille, että kansalle, että sodankäynti on jätettävä niin maalla kuin merelläkin niille jotka ovat kokemuksesta oppineet suunnitelmansa ja osaavat panna ne myöskin käytäntöön."

Kun johtavimpien porvarilehtien toimituskirjotuksissa on tuollainen sävy, niin tuntuu kuin olisi kysymyksessä oikea skandaali. Mutta ei sentään niinkään. Oregonian jättää ottamatta huomioonsa erään sangen painavan seikan, jonka kaikki muut luonnollisesti lukevat hyvitypuolelle tileissä: amerikalaiset sotasudet saivat kolmenkymmenen miljoonan saaliin, joten tuli han laivastoministerin kokeilusta voittoakin.

Oikea mallikansalainen.

Eräässä täkäläisesä porvarilehdessä tapasimme kertomuksen miehestä, joka sanottiin olevan "oikean amerikalaisen perikuva" ja esitettiin esimerkiksi kaikille niille jotka eivät ole vielä sellaisiksi osanneet, tai halunneet, tai voineet tulla, miten milloinkin lienee ollut laita.

Armeijassa kuuluu olevan jossakin joku Moore niminen mies, jolla on jossain vaimo ja pentuparvikin, mutta ei missään korkeita palkkavaatimuksia. Ja tämä jälkimäinen "hyve" onkin se joka lehden mielestä tekee hänestä kansallisen esimerkin siitä, millaisen työläisen pitäisi olla.

Moore elää — se tahtoo sanoa, pysyy hengissä — sotilaan palkalla, joka on 30 dollaria kuukaudessa, ja pitää sillä hengissä — niin vakuuttaa lehti — vielä vaimonsa ja lapsensakin, vieläpä säästääkin kymppidollarin kuukaudessa. Kertomusta tarkemmin ajatellessa saattaa lukija viattomuudessaan tulla siihenkin käsitykseen, että ei sentään olekaan Moore, joka elättää vaimonsa, koska vaimon kerrotaan tekevän kaikki omat työnsä ja vielä pitävän kanoja ja kasvattavan kasviksia. Näin kuuluu kertomus:

"Mr. Moorella — kaikki amerikalaiset ovat näet 'mistereita', olipa heillä kuukausittain sisäänttuloja 30 dollaria tai enemmän — on vaimo ja kuusi lasta ja tavallisen sotilaan kuukausitulot. Perhe asuu yhden eekkerin maatilalla, josta maksaa kuukausittain neljä dollaria vuokraa. Vaimo tekee kaiken työn, paitsi joitakin raskaimpia tehtäviä, joissa vanhin tyttärensä avustaa häntä hiukan. Hän hoitaa puutarhaa ja kanoja, saaden niistä noin sata dollaria vuodessa. Heillä on lehmä ja hevonen. Mr. Moore huomaa viisi dollaria kuukaudessa kylliksi sotilaan taskurahoiksi ja lähettää siis kotiin 25 dollaria kuukaudessa, josta vaimonsa lupaa säästää kymmenen dollaria kuukausittain."

Kuka sanoikaan, etteikö elää halvalla, — jos vain osaa elää. Aivan varmaan on "misis" Moore täysin ammattitaitoinen perheen emäntä, jonka perhe ei ole edes sairastunutkaan emännän piloille laittaman ravinnon takia, kuten tapahtuu silloin kun täytyy käyttää ammattitaidotonta palvelijatarta.

Kertomuksen luettuaan tulee siihen käsitykseen, että kun työläinenkin oikein "amerikalaistuu" — työläisten amerikalaistumisella tarkotetaan kykyä alistua mitä kurjimpiin olosuhteisiin, sillä sellaisia työläisiä olemme kuulleet kehuttavan amerikalaisiksi malliolennoiksi ja sellaisena esitetään meille mr. Moorekin — niin se melkein elää syömättäkin. Joku toinen saattaa koettaa "piitata" mr Moorea, säästättämällä vaimollaan kolmen kymmenen dollarin kuukausipalkasta puolen.

Me emme sentään suosittele reseptiä kenellekään. Kyllähän se olisi oivallinen osotus työläisten sitkeähenkisyydestä ja siitä miten vähällä voi pysyä henki ruumiissa, mutta me ajattelemme, että pitäisi päämääränä olla miten paljon voi saada itselleen siitä minkä tuottaa.

Mr. Mooren perhe taitaa elää samassa navetassa kanojen, he-